

**PODSUMOWANIE SEMINARIUM
„PERSPEKTYWY WSPÓŁPRACY POLSKO-SKANDYNAWSKIEJ
W ZAKRESIE ROZWOJU MORSKIEJ ENERGETYKI WIATROWEJ
NA BAŁTYKU”**

LISTOPAD 2009

FUNDACJA NA RZECZ ENERGETYKI ZRÓWNOWAZONEJ
AL. WILANOWSKA 208/4
02-765 WARSZAWA
E-MAIL: FNEZ@FNEZ.ORG
WWW.FNEZ.ORG

ORGANIZATOR
FUNDACJA NA RZECZ ENERGETYKI ZRÓWNOWAŻONEJ

POD PATRONATEM

WICEPREMIERA I MINISTRA GOSPODARKI
MINISTRA INFRASTRUKTURY
MINISTRA ŚRODOWISKA

PARTNERZY MERYTORYCZNI

PODSUMOWANIE SEMINARIUM

„Perspektywy współpracy polsko-skandynawskiej w zakresie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku”

I. WPROWADZENIE

Seminarium „**Perspektywy współpracy polsko-skandynawskiej w zakresie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku**” odbyło się 17 listopada 2009.

Patronat nad tym wydarzeniem objęli: Wicepremier i Minister Gospodarki, Minister Infrastruktury, Minister Środowiska, Ambasador Królestwa Danii.

Seminarium było zorganizowane przez Fundację na rzecz Energetyki Zrównoważonej w ramach projektu „**Program rozwoju energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich**”.

Partnerami merytorycznymi byli: S Konsulting, NIRAS, AOS.

W seminarium wzięło udział ponad 70 osób, w tym:

przedstawiciele takich instytucji jak: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Infrastruktury, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Obrony Narodowej, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Regulacji Energetyki, Ambasada Królestwa Dani, Duńska Agencja Energetyki, Urząd Morski w Gdyni, Instytut Morski, Morski Instytut Rybacki, Instytut Energetyki Odnawialnej,

przedstawiciele inwestorów i developerów: Generpol, Dong Energy, PGE Polska Grupa Energetyczna, Vattenfall, GES Siemsa, ELTEL, Wiatropol International

oraz liczni **eksperti, przedstawiciele mediów.**

Jako wstęp do dyskusji przedstawiono trzy prezentacje:

1. **Perspektywy morskiej energetyki wiatrowej w północnej Europie** - wstępne wyniki projektu UE "OffshoreGrid", Katarzyna Michałowska-Knap, IEO (Załącznik 1),
2. **Rozwój morskiej energetyki wiatrowej w Europie** – stan obecny, główne kierunki i mechanizmy rozwoju na przykładzie doświadczeń europejskich liderów, Helle Hegelund Knudsen, NIRAS (Załącznik 2),
3. **Uwarunkowania rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce** – co trzeba zrobić, aby w Polsce powstała pierwsza morska farma wiatrowa, Maciej Stryjecki, S Konsulting (Załącznik 3).

Dyskusja odbyła się w dwóch panelach.

Pierwszy panel poświęcony był krajowym uwarunkowaniom prawnym, ekonomicznym i infrastrukturalnym rozwoju farm wiatrowych na Bałtyku. W panelu tym wystąpili: Henryk Majchrzak (Ministerstwo Gospodarki), Piotr Otawski (GDOŚ) Zdzisław Muras (URE), Andrzej Cieślak (Urząd Morski w Gdyni), Juliusz Gajewski (Instytut Morski), Maciej Stryjecki (FNEZ).

Drugi panel dotyczył współpracy międzynarodowej w kontekście rozwoju morskich farm wiatrowych na Morzu Bałtyckim. W panelu tym wystąpili: Grzegorz Wiśniewski (IEO), Anders Hasselager (DAE), Bogdan Gutkowski (AOS), Krzysztof Żmijewski (SRdsNPRES), Helle Hegelund Knudsen (NIRAS).

Podczas panelów zostały zaprezentowane dotychczasowe trzy prezentacje:

1. **Opracowane zmiany prawne w zakresie lokalizowania farm wiatrowych na morzu**, Andrzej Cieślak, Urząd Morski w Gdyni (Załącznik 4),
2. **Międzynarodowa współpraca w zakresie rozwoju morskich farm wiatrowych**, Anders Hasselager, DAE (Załącznik 5),
3. **Polskie Sieci Morskie PSM - Infrastruktura przesyłowa niezbędna dla rozwoju farm wiatrowych w polskich obszarach morskich**, Bogdan Gutkowski, AOS (Załącznik 6).

II. WNIOSKI I ZALECENIA WYNIKAJĄCE Z SEMINARIUM

1. **Potencjał morskiej energetyki wiatrowej w Europie jest ogromny. Plany inwestycyjne obejmują 375 projektów z 15 krajów (13 krajów UE oraz Norwegia i Rosja). Całkowita potencjalna moc wszystkich projektów wynosi ok. 180 GW.** Projekty, w ujęciu koncepcyjnym, która ma już developera lub zainteresowanego inwestora, do pewnego stopnia zaawansowane procedury pozyskiwania pozwoleń i przybliżony przynajmniej termin realizacji projektu opiewają na ok. 50 GW. Z dużym prawdopodobieństwem, to są projekty, które mogą zostać ukończone przed rokiem 2020. Pozostałe moce obejmują wcześniejsze fazy koncepcyjne projektów (np. obszary przeznaczone już na rozwój morskiej energetyki wiatrowej). Okres ukończenia takich projektów, to jest horyzont czasowy 2030 roku lub też częściowo nawet później.

2. **Przedstawiciele wszystkich instytucji państwowych obecnych na seminarium potwierdzi wolę rozwoju energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich.**

Według Ministerstwa Gospodarki MFW mogą być istotnym elementem wypełniania przez Polskę zobowiązań wynikających z pakietu energetyczno-klimatycznego, zarówno w zakresie wykorzystania energii z OZE, jak i redukcji emisji CO₂.

Według Ministerstwa Infrastruktury, MFW mogą być istotnym elementem wykorzystania gospodarczego polskich obszarów morskich.

Według Ministerstwa Środowiska i Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska właściwie zlokalizowane MFW, jako oddziaływujące w mniejszym stopniu na środowisko niż farmy wiatrowe na lądzie, stanowią szansę na realizację zobowiązań Polski w zakresie rozwoju OZE bez nadmiernej presji elektrowni wiatrowych na środowisko.

Według Ambasadora Królestwa Danii współpraca polsko-duńska, zarówno na poziomie rządowym w kontekście następujących po sobie prezydencji UE polskiej i duńskiej, jak i biznesowym pomiędzy przedsiębiorstwami, w zakresie rozwoju MFW na Bałtyku, jest nie tylko szansą, ale wręcz koniecznością. Rozwój MFW jest ogromną szansą na efektywne wdrażanie pakietu energetyczno-klimatycznego, ale także na rozwój obszarów nadmorskich w państwach nadbałtyckich.

3. **Jako najważniejszą barierę rozwoju farm wiatrowych na polskich obszarach morskich wskazano brak możliwości wyprowadzenia energii wytworzonej przez farmy wiatrowe do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE).**

Bez uwzględnienia w planach inwestycyjnych PSE-Operator inwestycji w sieci przesyłowej oraz infrastrukturę przyłączeniową na północy kraju, do których będzie można przyłączać MFW, rozwój tego typu obiektów na polskich obszarach morskich nie będzie możliwy. Plany przejścia kontroli nad PSE Operator przez Ministra Gospodarki pozwalają sądzić, że nowe plany rozwoju infrastruktury przesyłowej będą korelowane z założeniami Polityki Energetycznej Polski do roku 2030, a więc będą także obejmować rozwój MFW na Bałtyku.

Niezwykle istotne jest rozwijanie koncepcji międzynarodowych oraz krajowych systemów energetycznych połączeń morskich i lądowych, nastawionych na odbiór energii z MFW. Jedną z takich koncepcji jest projekt Polskich Sieci Morskich, przygotowywany przez Konsorcjum PSM.

Wstępne wyniki projektu OffshoreGrid, na podstawie scenariuszy rozwoju energetyki wiatrowej 2020/2030, pokazują, że potencjalnie bardzo duży pozytywny wpływ na rozwój tej branży, miałyby harmonizacja systemów wsparcia i regulacji prawnych pomiędzy poszczególnymi krajami oraz prowadzenie wspólnych projektów infrastrukturalnych.

Postulat FNEZ do MG

Biorąc powyższe pod uwagę FNEZ postuluje do Ministra Gospodarki o współorganizację z FNEZ warsztatów roboczych, mających na celu:

- wstępne określenie aktualnych uwarunkowań przyłączeniowych dla MFW na polskich obszarach morskich oraz opracowania prawodawstwa w zakresie energetycznym na obszarach morskich,
- określenie zakresu analiz i badań niezbędnych dla opracowania szczegółowej koncepcji stworzenia warunków infrastrukturalnych dla wyprowadzania mocy z MFW na polskich obszarach do KSE,
- określenie podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie niezbędnych analiz i źródeł ich finansowania,
- określenie harmonogramu prac, mającego na celu doprowadzenie do uwzględnienia w planach rozwoju KSE infrastruktury przyłączeniowej dla MFW,
- określenie trybu włączenia się aktywnego Polski w prace nad projektem SuperGrid i/lub innych koncepcji międzynarodowych połączeń energetycznych służących wyprowadzaniu mocy z MFW w obrębie Bałtyku.

W warsztatach powinni wziąć udział przedstawiciele: Ministerstwa Gospodarki, PSE-Operator, Ministerstwa infrastruktury, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Konsorcjum Polskie Sieci Morskie, Instytutu Energetyki Odnawialnej, Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej.

4. Niezbędne jest wypracowanie spójnych i adekwatnych wobec prawa wspólnotowego oraz procesu inwestycyjnego zasad prowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko (OOS) dla MFW na polskich obszarach morskich.

W obecnie obowiązującym porządku prawnym, przed uzyskaniem pierwszego pozwolenia lokalizacyjnego (pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp na morzu) nie ma wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to niezgodne z prawem UE. Ponadto powoduje to poważne utrudnienie dla developerów projektów MFW w zakresie właściwego i zgodnego z zasadami OOS przeprowadzenia procedury wariantowania projektu inwestycji. Z drugiej strony wprowadzenie konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed uzyskaniem pozwolenia na wznoszenie sztucznych wysp, wymagałoby przeprowadzenia bardzo kosztownych analiz środowiska morskiego, bez jakiegokolwiek prawa do badanego terenu, co w praktyce uniemożliwia realizację projektu. Dlatego też, niezbędnym jest pilne wypracowanie koncepcji procedury OOS dla MFW. Niezbędne jest także uwzględnienie w pracach koncepcyjnych nad infrastrukturą przyłączeniową dla MFW na polskich obszarach morskich uwarunkowań środowiskowych obszarów nadbrzeżnych (po stronie morskiej i lądowej).

Postulat FNEZ do GDOŚ i MŚ

Biorąc powyższe pod uwagę FNEZ postuluje do Ministra Środowiska i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wspólną organizację warsztatów, w ramach których zostanie:

- Dokonana analiza europejskich i krajowych uwarunkowań prawnych prowadzenia procedury OOS dla MFW,
- Opracowana koncepcja prowadzenia procedury OOS w oparciu o przepisy dotychczasowe wraz z rekomendacjami do ewentualnych zmian prawnych,
- Zostanie zaplanowany harmonogram oraz zakres prac nad wytycznymi dla OOS dla MFW oraz infrastruktury przyłączeniowej.

W warsztatach powinni wziąć udział przedstawiciele: GDOŚ, Ministerstwa Środowiska, RDOŚ w Gdańsku i Szczecinie, Ministerstwa Infrastruktury, Urzędów Morskich, KKOOS, FNEZ.

5. W obecnym porządku prawnym tryb lokalizowania MFW wg procedury pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp nie uwzględnia specyfiki inwestycji takich jak morskie farmy wiatrowe (długość ważności pozwolenia, termin i kwota opłaty za jego wydanie).

Niezbędne jest jak najpilniejsze doprowadzenie do uchwalenia zmian w Ustawie o obszarach morskich RP i administracji morskiej, opracowanej przez S Konsulting i FNEZ we współpracy z Ministerstwem

Infrastruktury i PTEW. Projekt nowelizacji został skierowany do I. czytania w Sejmie przez Komisję „Przyjazne Państwo”.

Należy także rozpocząć dyskusje, mające na celu wypracowanie stałych i długoterminowych zasad wyboru lokalizacji pod MFW na polskich obszarach morskich. Powinna zostać oficjalnie wyznaczona przez Ministra Infrastruktury jednostka koordynująca proces wskazywania lokalizacji pod potencjalne projektu MFW na polskich obszarach morskich. Jednostką naukowo-badawczą o największym doświadczeniu w tym zakresie jest Instytut Morski w Gdańsku. Rola koordynująca Instytutu, jako jednostki właściwej do wskazywania lokalizacji pod MFW powinna zostać usankcjonowana.

- 6. Istotną barierą w przygotowaniu pierwszych projektów MFW na polskich obszarach morskich są niezwykle wysokie nakłady inwestycyjne na dokonanie szeregu analiz prawnych, środowiskowych, społecznych, organizację podstawowego zaplecza usługowego i logistycznego, rozwój infrastruktury przyłączeniowej. Istotną barierą może się także okazać mniejsza konkurencyjność krajowego systemu wsparcia OZE (system zielonych certyfikatów) względem systemu dominującego w państwach UE (feed-in tariff) gwarantującego bardziej stabilne wsparcie na poziomie gwarantującym opłacalność inwestycji. Inwestorzy międzynarodowi będą woleli rozwijać projekty MFW w państwach o wyższym wsparciu i mających doświadczenia w rozwoju offshore niż ryzykować wejście na nowy, niepewny polski rynek.**

Zdaniem przedstawicieli Rządu zmiana obecnego systemu wsparcia dla energetyki odnawialnej nie jest konieczna. Natomiast kwestią do rozważenia jest stworzenie dodatkowych źródeł finansowania obniżających wysokie koszty inwestycyjne. Dzisiejsze systemy wsparcia dotacyjnego inwestycji OZE nie uwzględniają jednak możliwości wsparcia dla MFW. Rolą państwa jest tworzenie takich regulacji prawnych, które by dawały inwestorom pewne poczucie przewidywalności. Wsparcie finansowe powinno być tak zorganizowane, żeby gwarancja zwrotów zaangażowanych środków była 100%, przy oczywiście zastosowaniu pewnych standardów inwestowania, prowadzenia projektu i organizacji całego przedsięwzięcia.

Postulat FNEZ

FNEZ zwraca się do Ministra Gospodarki, Ministra Środowiska i Ministra Rozwoju Regionalnego o wspólną organizację warsztatów mających na celu:

- Wstępne określenie możliwości dodatkowego wsparcia projektów MFW z istniejących źródeł finansowania (PO IiŚ, NFOŚiGW) oraz określenie ścieżki poszukiwania nowych źródeł w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020).
- Powołanie zespołu roboczego mającego na celu wypracowanie finansowania badań geologicznych, budowy infrastruktury przyłączeniowej oraz innych analiz środowiskowych w ramach istniejących funduszy ekologicznych.

W warsztatach powinni wziąć udział przedstawiciele: Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Nauki,

7. W planowaniu rozwoju MFW na polskich obszarach morskich niezbędne jest korzystanie z doświadczeń zagranicznych. Szczególnie duży potencjał tkwi we współpracy polsko-duńskiej.

Ze względu na szerokie doświadczenie Danii w rozwoju MFW, zarówno na szczeblu rządowym i instytucji państwowych, jak również przedsiębiorstw energetycznych i firm związanych z branżą OZE, oraz ze względu na planowaną współpracę międzynarodową w okresie następujących po sobie prezydencji w UE Polskiej i Duńskiej okresie 07.2011-06.2012 należy rozpocząć stałą współpracę bilateralną nastawioną na rozwój MFW na Bałtyku. Do współpracy powinny zostać zaproszone również inne kraje z basenu Morza Bałtyckiego. Współpraca polsko-duńska powinna doprowadzić do powstania wspólnych projektów infrastrukturalnych na obszarach morskich Bałtyku, wypracowaniu na lata 2014-2020 środków na wsparcie rozwoju MFW na Bałtyku w budżecie UE, a także do zacieśnienia współpracy polskich i duńskich firm związanych z MFW.

Postulat FNEZ

FNEZ postuluje do Ministra Gospodarki, Ministra Spraw Zagranicznych, UKIE oraz Ambasadora Królestwa Danii o:

- Rozwijanie stałej współpracy gospodarczej w obszarze rozwoju MFW na Morzu Bałtyckim,
 - Wypracowanie wspólnych zadań na okres prezydencji Polski i Danii w Unii Europejskiej w zakresie rozwoju MFW,
 - Wyznaczenie koordynatorów wzajemnej współpracy po obu stronach.
-

III. WNIOSEK KOŃCOWY

Doświadczenia duńskich inwestorów i przedstawicieli Duńskiej Agencji Energetycznej, przedstawione podczas seminarium pokazują, że dla uruchomienia rozwoju morskich farm wiatrowych niezbędna jest spójna, kompletna strategia rozwoju tej branży, wypracowana i realizowana wspólnie przez administrację rządową i przedstawicieli branży energetycznej.

Seminarium pokazało, że w Polsce jest nie tylko wola polityczna, ale i chęć realizacji projektów wiatrowych na polskich obszarach morskich po stronie inwestorskiej. Poparcie dla rozwoju tego rodzaju projektów wielokrotnie podkreślał przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki, powołując się na odpowiednie zapisy Polityki Energetycznej Polski do roku 2030, trwające obecnie prace nad Ustawą o obszarach morskich RP oraz zmiany w Prawie energetycznym. Wyrzcił również wstępne poparcie dla rządowego programu rozwoju morskich farm wiatrowych,

wskazując, że będzie to oprócz Polityki energetycznej, oprócz ustawy Prawo energetyczne, oddzielny ważny akcent, pokazujący, że projekt ten ma silne wsparcie rządowe.

Dlatego też Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej wnioskuje o opracowanie, pod patronatem Ministra Gospodarki, i przyjęcie przez Rząd „**PROGRAMU ROZWOJU MORSKIEJ ENERGETYKI WIATROWEJ NA OBSZARACH MORSKICH RP**”. W Programie powinny zostać uwzględnione wszystkie wymienione powyżej działania, wraz z określonymi harmonogramami ich realizacji, oraz instytucjami i jednostkami odpowiedzialnymi za ich wykonanie. FNEZ, we współpracy z PTEW prześle Ministrowi Gospodarki wstępne założenia takiego Programu.

Opracowanie:

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej, Warszawa, grudzień 2009